

Népszavak

Bácskai Napló
POLITIKAI NAPILAP
FELELŐS SZERKESZTŐ: KÖNYA LAJOS

MEGJELENIK	
három nappal délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szabadka, IV., Rákóczi-út 20. Telefonszám 800.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz hordva	
egész évre	32.-
fél évre	16.-
negyed évre	8.-
Videkre postán küldve	
egész évre	32.-
fél évre	16.-
negyed évre	8.-

Hamarosan béke lesz.

Bécs, szeptember 7. Talaat pasa török nagyvezér úgy nyilatkozott, hogy gyors békét lehet várni. Nyilatkozatát politikai megbeszélésekre alapítja.

Ehséglázongás egy osztrák városban.

Bécs, szept. 7. Vilachban az élelmiszerhiány miatt forrongó tömeg kirabolta az üzleteket, és kifosztotta a vágéhid raktárát. A fosztogatásban az éhező intelligencia is résztvett.

Az osztrák munkásság a béke mellett.

Bécs, szeptember 7. Az egész osztrák munkásság a béke mellett foglalt állást és követeli a delegációk összehívását.

Az ukrán helman Vilmos császárnál.

Berlin, szeptember 7. Vilmos császár előtt ma megjelent K o r o p a d s z k y ukrán helman (államfő).

Allami pátikatröszt készül.

Budapest, szeptember 7. Értesülésünk szerint a kormány gyógyszerár- és drogériatröszt létrehozásán fáradozik.

Nem bírják közélémezni az állami alkalmazottakat.

Budapest, szept. 7. Megírtuk, hogy a közélémezési minisztérium nagyarányú békeakciót akart indítani az állami közalkalmazottak élémezése céljából mintegy 130—150 ezer ember számára. Mint értesülünk ebből a tervből nem lesz semmi!

Befagyott a román birkaakció.

— Megnyiták őket és elpusztult a nekünk juttatandó felmillo birka. —

Budapest, szept. 7. Annak idején, mikor megkötöttük a román békét, a magyar kormány a felmerült aggodalmakat azzal igyekezett eltüntetni, hogy a békeszerződés egyes pontjai hallatlan gazdasági előnyöket biztosítanak Magyarországnak. Így a többek között kikötötték, hogy Románia 500 ezer román birkát ad nekünk és ebből mi az állami állattenyésztési akciót fejlesztetjük volna. A félmillió birkát azonban nem kaptuk meg, mert nem volt hozzá vagonunk. A birkák hosszú időn keresztül lábon állottak és legnagyobb részük elhullott. Azonkívül Romániában az állatokat megnyiták és így az egész akció csődöt mondott.

Az antant moszkvai katonai missziói fogságban.

Hága, szeptember 7. Aimes moszkvai jelentése szerint az antant katonai missziói még mindig fogságban vannak.

Francia kormánynyilatkozat a hadicélokról.

Genf, szept. 7. Városi lapok jelentése szerint a francia kormány a csütörtökön kezdődő kamarai ülések folyamán nyilatkozni fog a hadicélokról.

Magyarok és természet.

A népiskoláknak, úgy középiskoláknak nemes feladatuk a szép célt, a szellem nevelését, a fák és madarak napjának kellő rendezésére előmozdítani, kivált most, midőn a durva világháborúnak rettenetes pusztításai erre is kiterjednek.

Íme néhány példa reá!

Ott ültem a zombori szép Erzsébet-liget eserje-bokros sötányainak egyik padján. A lombosodó cserjék és fák szemét és szívet üdítő zöldje, a korán virágzó bokrok illat-árja és a fülemüle kimerítetetlen változatos bájos éneke kimendhatatlan élvezetbe ringatta lelkemet. A csalt időnként való megrezzenése, zöreje meg-megszakgatta elandalodásomat. Mi zavarja meg e magasztos szimfóniát? Mi szentségeleníti meg a sz. magányt? Felháborodottan látok egy 10—12 éves fiút bokortól bokorhoz osenni s göröngydobálással a világ legszebb énekesét elzavarni. Majd erdei vadak módjára egész csapat gyerek tört keresztül durva merénylettel a virágzó bokrokon, letarolva a virágokat. Szomoruan merült fel bennem a kérdés: vajjon hallottak-e ezek akár szüleiktől, akár tanítóiktól a fák és madarak kimeléséről.

A tavaszi pompáját kifejtteni kezdő liget gyönyörködni hív s hívásának nem állhatunk ellene és sétálva akarjuk élvezni a spiréák fehér virágfüzéreit, a sziringák lila s a eithiruszek sárga fürtjeit, a cerciszek kék virággal elborított ágait, továbbá a jázminokat s a fruszszélék tarka színvegyületét.

De mintha ádáz irigység megsokallta volna a természet munkájának e dus virágzását, egy egész hadsereg gyereket vonultatott fel, mely ellenségként pusztította a bokrok galyait és virágait. Nem emelkedett egyetlen tiltakozó szó vagy tiltó hang e brutális háborus pusztítás ellen.

A liget inkább egy csatatér képét mutatja mindent letaroló csatározás után; a pázsit letiporva, a fák és cserjék ágai leszakgatva, lehasogatva s letördelve. Őr nincs, aki közbe lépjen, a szülők sem szólnak közbe mintha csak hősöknek tekintenek gyermekeiket, kik a háberu hőseiként díszeset érdemelnének.

E vérlázító példák konkrét, megtörtént és nem kigondolt esetek, melyek arra indítanak, hogy a ligetet szánalmas pusztasága miatt mint a barbarizmus áldozatát kerüljük.

Láttunk előkelően kinéző s elegánsan öltözött hölgyet, ki a műveltség magasabb fokára látszott igényt tartani, de ennek meghazudtolásául gyengédten kézzel tördelte az utjábaeső eserjék és fák virágait sőt a fenyők kis ágacskáit is. Ennek láttára néhez azt a szatirikus gondolatot tőlünk távol tartani, hogy a finom érzék hiánya könnyen elénk varázsolja a miniket tejjével tápláló négy lábú s a husával kedveskedő két lábú jószágok legelésző képességét.

A vadgesztenyefák virág-pompás utcájában, Flórián u. sajnálkóva látunk egy ily faágat törötten a föld felé lógni s még jobban sajnálkozva látunk egy leánycsapatot amint megrohanja a szomoruan lecsüngő ágat megrohanva tépi, szakgatja, hogy osztozzon rajta; de erejük nem lévén erre elegendő az utánuk menő felnöttebb családtagok élükön a szülőkkel segítségükre sietnek s mintegy diadalérettel s barbár élvezettel rohannak a rokkant ágnak s annyi felé marcangeljék, ahányan vannak gyászban diadaluk szégyenjeléül magasan lobogtatva azt. Bizonyára nem ismerték s annál kevésbé szivelték meg ezek a Péchy Lukács által 1591. évben megállapított erkölcsi virágnyelv ama szabályát, mely szerint az árvácska virág arra tani

és azt, hogy ne feledkezünk soha az emberséges magatartásról kivált a védtelenek irányában.

Sok szomorunál szomorubb tény igazolja annak szükségét, hogy a középiskolákba is behozassék a fák és madarak kímélésére serkentő tanítás és minden elkövetendő a végből, hogy a barbár pusztítást legkevésbé megérdemlő téren jusson érvényre a finom érzés és gyengéd eljárás.

Zombori.

Azsidók — önmagukról.

Ne mondhasa senki, hogy elfogultak vagyunk: mi mindig olvasunk zsidó újságokat is és most a maguk szavait idézzük. A Zsidó Szemle legújabb számában Guttman Mór hosszú vezércikkben foglalkozik az antiszemitizmussal, és közben ilyen példákot kockáztat meg:

„A kemény és le nem tagadható igazság az, hogy az antiszemitizmusban a zsidó nép is nagy bűnös és méltó érik bünéért a legsúlyosabb csapások. Bűnei nem ott vannak, ahol azokat ellenségeink keresik. A zsidó nép, nyugodt büszkeséggel állítjuk és az igazságos utókor igazol majd bennünket, — mindenütt az első között volt, — mindenkor hűséggel és becsülettel állotta meg helyét, kötelességét hiven teljesítette, — többet és jobbat adott a hazának, mint minden más nemzetiség a rosszabbat és kevesebbet kapott érte, minden más nemzetiségnél. De nem is kérünk semmit, mert becsületből adtuk és kötelességből tettünk. Bűnünk, megbocsáthatatlan nagy bűnünk, belső züllöttségünk, lelki nyomorúságunk, az ijesztő szellemi anarchia, amelybe süllyedtünk. Törtetés, érvényesülési láz, mindenáron való előrejutás az utolsó csepp önérzetet is kőlte a zsidó egyénekből, fajt és hitet elhagyni bontóan lelt, — Mamonon isten trónolt mindenütt és pénz lett az egyetlen tekintély. Meghalt a szellem. — elpusztult a vallás, helyükbe aljas ösztönök kerültek. A zsidóság korrupt, züllött egyénekké atomizálódott, minden kapcsolás és összetartás hiján. Belül szellemi anarchia, kifelé undorító önzés és gerinctelenség. A magyar zsidóság jó napjában megtegadta zsidó testvéreit, most rajta a sor. Mikor a kazárokat kergették, — a magyar zsidó a legvadabb kergető volt, mikor a kaftanosokat gyalázták, a magyar zsidó fujta a legjobban, midőn a galiciáakra vadásztak, a magyar zsidók álltak be hajtóknak.”

Mind ezekhez a megállapításokhoz mi csak a zsidó szót fűzünk:

Hogy a zsidó mindenütt az elsőként volt-e, azt csakugyan bizuk az utókor megállapítására. — Talán az igazságosabbaknál nélnélünk. De azt szépen tartjuk, ha beismerik maguk is, hogy mindenkor a pénz volt az istenük és egyetlen tekintélyük. — Ennek az eredménye lelki nyomorúságunk, — szellemi anarchia és undorító önzésük, amit szóról szóra így állapítja meg ezt az cikk. Ha nem zsidó írta meg ezt, — mi nem is mernénk rólok így általánosítani. De ha ők bevallják, hát kénytelenek vagyunk nekik elhinni.

Mezítlábás, bajonettes betörők.

— Kétszer is betörték egy házba egy éjjel. —

Saját tudósításunk). Két veszedelmes katonaszökevény valóságos rettegésben tartja Szabadka belső részeinek lakóit. Soha sem a külső városrészekben, hanem mindig a város belsejében járnak éjjeli körutra és betörnek mindenhol. — Tegnap éjjel például a Katona- és Ferrás utca sarkán Puzics András kiegészítő postaszolgá kamráját fosztották ki. Látták a ház udvarában délután és este is a két mezítlábás, bajonettes idegen katonát, kik a szomszédos kertből ugrottak át többször is az udvarba.

Hajnali 3 óra tájban kutyaugatásra lettek figyelmesek a bent alvók. Mikor kimentek, látták, hogy Puzicsok szegényes kamráját bajonettel fölfeszítették és fehéreműt, egy hosszú felöltőt, sőt egy zsák

árpát is elvittek. — Amint a házigazda, Gabries Antal kiment, szépen elbujt a két katona a szomszéd kertben. Később azonban megint csak visszajöttek, de akkor már a gazda padlását törték fel s ottan ponyvát és ruhaneműket emeltek el. Ekkor is észrevették őket, de a kiskapun kiosontak. — Az ajtó előtt egy nagy döröngöt hagytak hátra. Mire kellett ez nekik, nem tudni. — Talán leütötték volna, aki utjukba áll.

Ilyen merész betöréseket mernek véghezvinni a város belsejében! — Igen erős kézzel kellene az ilyen gazdálkodókat megfékezni és főként arra kellene ügyelni, hogy katonáktól a rabok olyan könnyen meg ne szökhessenek.

Szervezkednek az iparosok.

— Nagygyűlés a fővárosban. A kereskedelmi miniszter is jelen lesz. —

(Saját tudósításunk.) A szabadkai kisiparosság élénk érdeklődéssel néz az ipartestületek országos nagygyűlése elé, mely szeptember 15-én lesz a fővárosban. A nagygyűlésen a szabadkai iparosságot Nánay Mihály betegsegélyező pénztári elnök fogja képviselni.

A nagygyűlés tárgyszorozatán szereplő tárgyak közül legfontosabb az iparosság szervezkedését követelő mozgalom, amelynek a nagyközönséget is érintő célja főként az anyagbeszerzés biztosítása. Némi különös testületi érdekeken túl az egész mozgalom messzemenő közérdeket képvisel, mert ennek sikerétől függ a közönségek ipari cikkeivel való ellátása. Ezen a nagygyűlésen báró Sztérynyi József kereskedelmi miniszter is jelen lesz és előreláthatólag nagy jelentőséggel nyilatkoznak majd.

tenni az ipari termelés jövőjét illetőleg.

A szabadkai ipartestület előljárósága foglalkozott a nagygyűlés ügyével. Az előljárósági ülés a folyóügyeken kívül különösen az országos nagygyűlésen előterjesztendő egyik pötlárggyal foglalkozott, melyet sérelmesnek tart s éppen ezért Sefesics Lajos elnök, helyett Nánay Mihály megy Pestre, ki a betegsegélyező ügyekkel már régóta foglalkozik és ott szót tesz a sérelmet.

Tudomásul vette az előljáróság a szabadkai cipészek szakcsoportjára a megalakulását is, melynek ugyan nincs nagy gyakorlati haszna, mert jut. 15-től fogva a népruházati bizottság kezeli az érkező betörőket s attól fogva még nem is kaptak semmi bört se.

Kiváncsian várjuk az iparos-szervezkedés eredményeit.

Csempészet Szabadkáról az U vonatokon.

Valamennyi hatóság összefogott már az élelmiszer-csempészes megakadályozása érdekében. A budapesti rendőrség, a vidék rendőrsége, a határrendőrség eredményes munkájának köszönhető, hogy a polgári lakosság élelmiszer-csempészesége a minimumra redukálódott. — A polgári hatóságok éberségét azonban a katonai vonatok könnyen kijátsszák. Egyszerűen tiltakoznak az ellen, hogy polgári ellenőrző közeg betépjen a vasúti kocsiába.

Megtörtént már az is, hogy a rendőrség bizalmas uton értesült arról, hogy egyes katonai vonatokon csempésztett áru van. Kimentek a pályaudvarra, de legtöbbször maga a pályaudvari katonai parancsnok akadályozta meg a hatóságok munkáját és kijelentette, — hogy a rendőrség embereit csak abban az esetben engedje fel a katonai vonatra, ha a katonai hatóságoktól erre írásbeli engedélyt kaptak.

A sokszor megismétlődő esetek arra indították a Közlekedési Hivatali rendészeti osztályt, hogy a rendőrséggel együttesen a honvédelmi minisztériumtól és a hadügy-minisztériumtól felhatalmazást fog kérni a katonai vasutak átkutatására. — A felterjesztés már készen

van és hamarosan illetékes kezekbe kerül. A hadviselés érdekei megkérinák, hogy ne csak a polgári egyének, de egyes katonai személyek se foszthassák meg az országot elsőrendű élelmiszer-cikkektől.

A pesti rendőrség az utóbbi időben nagy csempésztést tapasztalt. Megtudta, hogy a Parkszállásban egy őrmester lakik, és ez irányítja Bécsbe az élelmiszer-csempésztést. Várakozott meglepetés a szállóban és kiderült, hogy Hirschl Hermannnak hívják. — A rajtaütéskor 420 kiló lisztet találtak csak a szállóbeli kasszában, amely kis csomagokba volt bontva és a csempésztésére jól el volt készítve.

Az őrmester elmondotta, hogy a csempésztés az U vonaton történik, amely Zimony felől jön Szabadkáról és a keleti pályaudvaron megáll. Itt minden ellenőrzés nélkül berakják a megszerzett árut és viszik ki Magyarországból. A csempésztésről állítása szerint, az U vonat parancsnoka tud és őt majd ez fedezi. Már hat hónap óta üzi a csempésztés és két katonai rendeltet ki melléje, akik sepriszere vannak. — A csempésztett áru legnagyobb részét a hadügyminisztérium egyes tisztviselőinek jut és ők is tevéknek a szétosztásról.

Kevés az árpa

— Csőd fenyegeti a hizlalást. —

Mint már meg is írtuk, a miniszter először kiszámította valamelyik kócosfejű hivatalnokával, mennyi az ország árpatermése és ebből mennyi jut egy-egy malacocskára hizlalására. Kiszámították, hogy 2 métermázsát kap ki egy malac, illetve hizó után. A számításban azonban lehetett egy kis hiba, mert később ezt leszállították egy métermázsára. De ebből is kevesebb lett s akik később jelentkeztek, már csak 60 és még később 30 kilót kaptak egy disznóra.

Ehhez is oly nehéz azonban hozzájutni, hogy valóságos csőd fenyegeti a hizlalást itt a gazdag Bácskában is. Mi lehet más vidéken, ha még itt is oly rettenetes szaladgálás, fáradság kell a hizlaláshoz és ez mégsem sikerül? Mert így igazán nem lehet hizlalni.

Lehetetlen így hizlalni, hogy valaki még most, szeptemberben sem foghatja be hizlalni a sertéseit. Különösen nehéz a tisztviselőkhelyzet, akik kénytelenek dugva venni árpát, persze nem a maximális 66 koronáért, hanem kerek 200-ért. Talán jobban kellett volna kiszámítani a kiadható mennyiséget! A gazdák ugyanis behozzák az árpát a Haditerményhez, de a sok dolog miatt csak elkésve, lassankint.

Éppen ezért kellett volna először mindenkinek, mondjuk, 50, vagy 75 kilót kiadni s akkor mindenki kapott volna. A másik rendeletet aztán később kapják meg a hizlalók. Így aztán egyesek kaptak egyszerre eleget, holott a félével várhattak volna, — míg másoknak még most sincs egy szem se.

Ma délelőtt is a városházán, a mint ezügyben fönt jártunk, éppen akkor hirdették ki az egyes köri adóhivatalkok előtti rettetett-tömegben várakozóknak, hogy több árpautalványt nem szabad kiadni, mert telefontalt a Hitelbank, hogy fogytán az árpa.

Aki nem tolongott, az tehát még csak a jó Isten tudja mikor jut arpa-hoz.

Megdrágul

az ördög bibliája

A harminckétfelapós biblia hivatásos és műkedvelő magyarázóit súlyos csapás éri. Kedvelt olvasmányuk szuverén és egyetlen kiadója, Piatnik mester, akinek egyedül áll jogában szép Magyarországon a szerenese fastett lapjait gyártani és áruba bocsátani, árat emel. Errel vala pedig Piatnik mester az áremelés mellett azzal, hogy a kéregpapíra ára nagyon megdrágult, továbbá, hogy a megélhetés is nehéz stb. stb. Az áremelés valószínűleg horribilis lesz, de hisszük, sőt ragaszkodunk abbéli reményünkhöz, hogy ez az anyagi körülmény nem fogja esőtkenteni a blatozók számát és tovább folytatják kedvenc szórakozásukat, ramschli, preferane, nissós no meg esetleg — huszonegy formájában hol nyilvánosan, hol mag a záróra után a — szeparátban.

Ezidőszent még nem érkezett hír arról, hogy a kártyások ellenakció indítanak, de arról már igen, hogy a kártyázó zöld sztal is megdőljen Piatnik mester bal-lépésé folytán.

ORDULAT

a bácskai zsirese- lások ügyében.

Megírtuk, hogy a nagyikindai rendőrkapitányság a múlt hónapban a zsireseállításai kapcsán letartóztatta Bakács Gyula apósti kereskedőt s ennek Kocsis József nevű üzletvezetőjét. Bakács Gyula szerződéseket kötött különböző osztrák cégekkel, amint Teschen város polgármesterével zsireseállításra. Bakács Gyula a közlekedési minisztériumhoz fordult és ott azt az írást tette, hogy neki módjában van a nagy zsirhiányt enyhíteni, azaz, hogy a Bácskában és általában nagymennyiségű zsirese felkutatni, ha a közlekedési minisztérium evégből aktív beavatkozásra. Ezzel a céllal azonban Bakács Gyula is, hogy a zsirese felkutatására a közbiztonság rendelkezésére álljon, az adatokat ha az osztrák cégekkel és Teschen városával kötött szerződéseit a közlekedési minisztérium részli.

A nagyikindai rendőrkapitányságban gyanút fogott Bakács Gyula ellen, mert azt hitték, hogy a valójában felkutatott és virálás alá vont zsirese mennyiségét Bakács a maga céljaira felhasználja megvásárolni, hogy a közlekedési Hivatal érdekeit egyáltalán törődnének. Ezen gyanu alapján Bakács Gyula és üzletvezetőjét, Kocacsék Józsefet is letartóztatták.

A zsireseállítás gyanúján kiállították Bakács Gyula ellen megvesztegetés miatt is, az állítólag a melléje reudelt dokumentumok alapján. Amidőn az osztrák cégek, különösen Stastyos tudomást szereztek arról, hogy Bakácsot a rendőrség letartóztatta, akkor ezek is, valamint a Tescheni polgármester család bűntudat miatt ugyancsak feljelentették Bakács Gyulát.

Előtte a szabadkai törvényszék folytatott a bűnvádi eljárás, Bakács védőjének előterjesztése a szabadkai törvényszék lefolytatta saját illetékességét és ügyet a budapesti büntetőtörvényszékhez tette át. Manu Hugó ügyvéd beszerezte az Országos Közlekedési Hivatal czenre vonatkozó összes iratát és azok nyomán kiballagatta mindkét a tanukat, akik a zsireseállításra előlegeket kaptak.

Az iratokból, valamint a tanúk állomásától kiderült, hogy Bakács a detektívek költségeit viselte ugyan, de ezeket a pénzhelyi bizonyítványokat nem azért adta, hogy a detektívek kötelezettségeit kövessenek el. Ugyancsak állapítást nyert az is, hogy az iratok esete nem forog fenn, mert Bakács a kezéhez került minden iratról pontosan elszámolt. Dr. Manu Hugó vizsgálóbíró ennek alapján elrendelte az Lukács Gyulának, mint Kocacsék Józsefnek szabadlábra helyezését.

Bácskai utasok figyelmébe! A „Délvidék” kapható Debrecen, Baja, Ujvidék és Szabadka vasúti hírlaposztóinál.

NAPI HIREK.

— **Megtartják holnap az országos vasárt** Nemréiben, az a hír terjedt el, hogy a vasárnap tartandó országos vásár előcsarad tekintettel a zsidó ünnepekre. A rendőrkapitányság értesítése szerint a vásárt megis megfolyják tartani, erre vonatkozólag plakátokat is fűgészttettek ki Anonimában a vásár nem sikerülne jobban áll a városoknak pótvásárt kérel. Mindezenre nagyon érdekes a zsidó kereskedők, mozzalma, hogy ünnepek miatt halasszák el a vásárt. Ha nem tévedünk nekünk is ünnepek van.

— **Videki árvizsgáló bizottságok szervezése.** E dikes törvél foglalkoznak a kereskedelmi minisztériumban. Szerényi kereskedelmi miniszter közvetlenül átván a vidéki árvizsgálók működéséről információkat szerezni, tanácskozással hívja össze őket rövid időn belül. Az összehívás fő célja az, hogy a miniszter az árvizsgáló bizottságok munkájának eredményessége céljából megfelelő utbiztosítást akar adni.

— **Petróleum érkezik.** A kereskedelmi miniszter ma arról értesítette a polgármestert hivatalt, hogy Szabadka petróleumszükségletének fedezésére 90 mm petróleumot utalt ki az orsovai petróleumgyárból. A petróleum valószínűleg e hó végén érkezik meg.

— **Hustalan napon is lehet baromfit venni.** Augusztus 6-ikán jelent meg a hivatalos lapban az a kormányrendelet mely a hasznosítást a hét két napján tiltotta. A baromfikiviteli akció azonban olyan nagy mennyiségű baromfi belföldi fogyasztást tette lehetővé, hogy a kormány 3908 szám alatt újabb rendeletet volt kénytelen kibocsátani. Ez a rendelet, mely ma jelent meg a hivatalos lapban, a keddi és pénteki hustalalon alól mindennemű baromfit kivész. Hustalan napon tehát szabad baromfit eladni, felszolgálni, sőt enni is.

— **Amikor nincs előimádkozó.** Tekintettel a közelgő zsidó ünnepekre, a magyarországi orthodox hitfelekezet központi irodája azzal a kérésrel fordult a kultuszminiszterhez, hogy az ünnepekre szolgálatot teljesítő kántorokat és előimádkozókat a kultuszminiszter át is jelte ebben az ügyben a honvédelmi miniszternek, hanem egy kis baj történt. A fontos akció során szálan elűt az nem tudják megtalálni sehol. Természetesen a szakértő és szakképzett egyének hányában könnyen megessék, hogy több zsidó templomban nem tarthatnak ajátosságát.

— **Szabadka is kap a millió pamutszálai mányból.** Az állítólagos és millió érő pamutárucsapásai ügy igen érdekes módon fajszódott be Szabadkára ezve. Arról már írtunk, hogy a címzet Kohn Fülöp és társa ujvidéki cég megkapta a szállítási jogot, mivel nem tartózkodott bejelentési kötelezettség alá, most meg azt írta, hogy a cég a szállítási felét átengedte Szabadka közönségének szakszolgálatának fedezésére. Hogy ez a szakatlan eset megtörtént, az dr. Brestyánszky t. b. főkapitány érdeme,

aki addig kapacitálta az ujvidéki céget, míg végre is beleegyezett. Azt mondanunk sem kell, hogy Szabadka közönsége csak örömmel üdvözölheti a sok cernát és pamutot.

— **Tizenötezer korona egy ülés az aradi zsidó templomban.** Egyik aradi lapban olvassuk: A háborus árdragítás — most a zsidó ünnepek előtt — úgy látszik, még a zsidó templomban is meghonosodott. Míg békében egy elsőrangú szék ára 2000 korona körül volt, az ujdonsült gazdagok szívesen adtak a jussért most 7-8000 koronát, sőt tudunk egy olyan könyvnyű pénzü egyháztagról is, — aki nem sajnált befektetni ide 15.000 koronát. Lelki nyugamának a vizsaszerezésére ennyi sem sok neki.

— **Ahol kevés a nyugdíj.** Özv. Schwarz Györgyné, Erdélyi utca 814 szám alatti lakos, levelet írt a szerkesztőnek, amelyben elpanaszolja, hogy hadiözvegy, — három gyermeke van, akik közül a legidősebb 7 éves 6 vizont keresetképtelen, és k nytelen havi 40 korona nyugdíjból éledegélni, aminek nagy része házbérre megy s így gyermekei nevelésére semmi sem jut. — **Vigasztalódjék jóasszony.** nálunk ez a divat. — Az elesett katona családja nem sokat nyom a lábán, de nem sokáig!

— **Vetőmagvak csávázása.** A kedvezőtlen időjárási viszonyok folytán a gazdaközönséget a nagymértékben fellépett kőszűk erősen károsítja. Mivel az ősze annyira elhatalmasodott, hogy egyes táblákon a kalászek 30 százaléka mag helyett ősze-sperákkal van tele, gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter széleskörű intézkedéseket tett, hogy a gazdakak ez évben a buza csávázásához szükséges rézgáliemennyiség lehetően rendelkezésre álljon. A csávázási rézgáli szétosztásával a földmívelésügyi miniszter a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét bizta meg, ahová elsőfoku közigazgatási hatóság által igazolt igények a bevetendő terület nagyságának katasztrális holdankénti felmérése mellett közvetlenül bejelentendők. A rézgáli arát a földmívelésügyi miniszter kilogrammonként 6 korona 30 fillérben állapította meg.

.....
Rendelje meg a Délvidéket a határon levő hozzátartozóinak minél előbb!!
.....

— **Felhívás a katonai szolgálatot teljesítő vidéki újságírókhoz!** A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége felhívja a vidéki sajtó hívatásos újságírói közül azokat, akik katonai szolgálatot teljesítenek, hogy közöljék sürgősen címüket, szolgálati idejüket és jelenlegi beosztásukat a Szövetség titkári hivatalával (Budapest, VI., Rózsa-u. 47.)

— **Rokkantak fenyképészeti szakoktatás.** A hadirokkantokról való gondoskodás terén ismét egy figyelemre méltó esemény mozzanatához jutunk. Az Országos Hadigondozó Hivatal a hadirokkantak részére fenyképészeti tanfolyamot állított fel Budapesten. A szakképzés céljaira szolgáló műterem és iskola a dunabalparti rokkantiskola műhelyeinek egyikében nyert

elhelyezést. Maga a szakoktatás két irányban halad: elméleti és gyakorlati. A modern alapokon nyugvó és gyakorlati szükségessé kívánalmait folkaroló szakoktatás a fenyképészet minden ágában teljes kiképzést nyújt. A tanfolyamra hadirokkantak Szabadka város hadigondozó néprirodájában is jelentkezhetnek.

— **Elitelt árdragítók.** Dr. Mezerics rendőrfogalmazó Laky Józsefnét árdragításért 50 korona, Horácskó Sándornét pedig 80 korona pénzbírságra ítélte el.

— **Tűzfátólvaj gazdák.** Sztojanov József és Zélic József, két tekintélyes katymári gazda, Isten tudja, mi okból, egy kis lopásra adták a fejüket. Tegnap éjjel ugyanis Bajmokon a Vukovics fele vendéglő hátsó udvarában zajra lettek figyelmeztetve. Hát, uramfia, mikor a bátor vendéglős kiment és közölni állott, akkor látta hogy már föl is raktak az ő tűzfájából két kocsival az említett jó módú gazdák, akik így neházen tudták letagadni, hogy a fát el akarták lopni. A lopásban megakadályozott tolvaj gazdákat följelentették és az eljárást megindították ellenük.

— **Fegyver az asszony kezében.** Kocsis Mátýásna 42 éves kiskunhalasi lakos, tegnap egy pisztolyval babrált lakásán. A fegyver elsült a golyó mindkét kezét és mellét súlyosan összeroncalt. A veszedelmesen sérült asszonyt vonatra tették és b hozták Szabadkára. A mentők kivitték a kórházba.

— **Kovács István tanár, magtanítási tanfolyamát VIII. kör, Láng-utca 59 sz. alá helyezte át.** (A Láng-utca a Kállay Albert utcából nyílik.) A tanfolyamon elfogadtatnak tanításra gimnáziumba és egyéb iskolákba járó tanulókat, elsősorban leányok és magántanulók.

Szerkesztő:
BERKES MÁRK.
Nyomatott a kiadótulajdonos, Szerkesztő Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat, majd az ötvözetet könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. sz. alatt.
Feljelölő szerkesztőnk telefonszáma: 84.
Feltérve 84.

LIFKA-MOZI

Péntek—szombat—vasárnap
A szezon nagy szenzációja,
A zsidónő
Halévy világhírű operája 4 részben.
A dalbetéteket éneklő Lantos Elemérné A 6-ik honv. gy. ezr. zenekarának közreműködésével.
Kezdeté 1/2 6 és 1/2 9 órakor.
Ünnepnap 3, fél 5, 6 fél 9 órakor

Kávéházakban k é r j e a „Délvidék”-et.

156/1918 városi czipőhivatal.

Hirdetmény.

A m. kir. kereskedelmiügyi ministeri meghatalmazottnak 79313/1918. sz. alatt kiadott rendelete alapján tudomására hozom a kereskedőknek, valamint a lábbeli kereskedéssel foglalkozó czipészipárosoknak és a város közönségének, hogy a jelenleg érvényben levő legmagasabb árnál drágább czipők árusítását további intézkedésig czipőutalvány ellenében engedélyezte. — Az ily nemű készletek 3 nap alatt a városi czipőhivatalnak bejelentendők.

Szabadkán, 1918 évi szept. hó 6-án.
dr. Völgyi János sk. főjegyző.

Rizikó nélkül!

Férjak és nők rokkant katonák özvegyek kevés befektetéssel napi 80-100 korona keresethez juthatnak. Jelentkezhetnek

Winkler Lajos és Trs-nál
I. Kölesei u. 248 sz.

Ajánlok

az újjan megnyitott Szilágysági bányából

Darabos szenet

gyárak üzemek malmok stb részére

Préhvaggonok azonnal szállíthatók!

Lehetőleg távirati vagy expressz megkeresést kér

Hazai Béla
szénagyárosodó
Kolozsvár

Harisnyáit

javíttassa „Rózsá” varrott fejeléssel. Párnikát 3.20 K. Törvényesen védve Minden párhoz kell egy régi harisnyaszár. A harisnya fejét levágni nem szabad. Bármilyen más fejelést és javítást elfogadunk. — Gyűjtőhely.

Pázmány-utca 34. sz.

**„Ferravin”
vasas chinabor.**

Erősítő szer gyengékedőknek, vérszegényeknek és lábadozóknak. Étvágyat gerjesztő ideget erősítő s vért javító gyógyszer. Számtalan orvosi ajánlás.

Szabadkán kapható. Deesy Jenő úr gyógyszerésztárában. Jelenlegi ára félliteres palackonként 10 K. — A „Ferravin” névre essék ügyelni.

Több

6—7 hektós alig használt **boroshordó** eladó a gyöngyösi ferencendi zárdában.

Fogak és fog-sorok.

Valódi amerikai

Különlegességek
fogászati munkákban, aranyból és platínából, valamint arany- és platinafogak, koronák és hidak, ugyazintén szájpadlás nélküli fogak. Foghúzás teljesen érséltelenítve és fogtömések (plombázások.)

Schäffer Géza vizsgázott fogtechnikus.
Szabadka, Kossuth-u., Prokes-báz. Telefon 56.

Egy lakóház eladó

IV kör, Király-utca 168 szám alatt. Bővebb felvilágosítást a tulajdonos ad ugyanott.

Használt tankönyveket

magas áron veszünk, vagy a mostani iskolai évre szükségesekre becserejlük.

Papirspárga

csomagoláshoz, szállítóközézésre eredeti gyári áron kapható vizálló cellulóze. Ajánlatos mielőbb beszerezni.

Tisztelettel

Lipsitz és Lampel

könyvkereskedése, antikváriura és papirspárga gyári raktára. Szabadka, Rudics-u. 14.

Jóminőségű fiatalpu papucsokat viszonteladók a legszebb kivitelben haphatják Györi Ferencnél, Szeged Hajnal-utca 8. sz.

Kész diványok

modern

hálószobák

jutányos árban kaphatók

Czigler Gyula

butériüzletében

a barátok temploma mellett.

7 kapa szőlő

igen közel a városhoz terméssel olköltözés miatt

Eladó.

Cim a kiadóban.

Alkalmi vétel.

21 db boroshordót 230—750 literig, 90 hektó a legtöbbet ígérőnek eladom. Megtekinthető minden vasárnap Odry Kálmán földbirtokosnál Bácsszenttamáson.

Deszkából készült kamra és egy kukoricagöré téglalapzattal szabadkézből

eladó.

IV. kör Király u 168 sz.

A világításirendelet

határozatait a fényhatás csökkentése nélkül csakis

Tungsram félwattos lámpákkal

lehet betartani.

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztású

Tungsram-lámpákat.

Használt

gyermekkoscsit veszek.
Cimmet a kiadóba kérek.

Kocsis magas fizetéssel azonnal felvétetik.

Johannaszik vizgyárban Szegedi-út.

Uj lécládák gyümölcs- és főzelék-félék

csomagolásra kaphatók: Béno és Bröder cégnél Szabadkán.

Ujságárusító

emberek,
asszonyok,
lányok,
fiúk

havi fizetéssel,
vagy magas %-al
azonnal felvétetik.

nek a

DÉLVIDÉK

kiadóhivatalában.

MENETREN

Budapesti ér. délután	1:00
éjjel	8:01
	12:24
	4:12
Budapestre ind. délelőtt	10:15
délután	1:55
éjjel	11:53
	4:47
Zomborból ér. délelőtt	10:02
éjjel	10:11
Zomborka ind. éjjel	6:14
	5:23
Ujvidékre ér. délelőtt	7:43
délután	1:31
éjjel	10:50
Ujvidékre ind. délután	1:44
éjjel	6:28
	4:23
Szegedre ér. délután	12:42
éjjel	8:05
Szegedre ind. délután	1:30
éjjel	12:05
Cservenka—Gombosdó ér. éjjel	8:57
Cservendka—Gombosra ind. éjjel	4:42
Zentári ér. éjjel	1:05
Zentára ind. éjjel	4:43
Bajáról ér. délelőtt	9:22
éjjel	9:28
Bajára ind. éjjel	7:06
	5:05
Bócsalmásról ér. délelőtt	7:45

A *-gal jelzettek gyorsvonatok. Az éjjeli idő: este 6 óráig.

Viszketegséget, sünnört, rüh

a leggyorsabban elhárulítja a Dr. F. LESCH-féle eredeti töm. védett

„Skaboform kenőcs”

Nincs szaga. Nem piszkít. Min. dig. eredeti pecsétet dr. Fleesch-féle kérjünk. Probatóhely: korona, nagy tégely 5 K., ossz. ádi adag 12 korona. Szabadka és vidéke részére: raktár:

DECSY GYULA

„Szent Terézia” városi gyógyszerésztár I. kör Deák-utca. (Kö. kápolna mellett.)

Vételnél a SKABOFORM védjegyre ügyeljünk!

Polgári iskolai tanár

lakást és ellátást keres családnál esetleg tanítási lenében.

Cim a kiadóhivatalban

Plakátragasztó

fizetéssel, ruházattal azonnal tetik. Bővebbet Földes ruh.

A legújabb egyházmegyei nyomtatványok postafordultával a

Szent Antal nyomdában

szerezhető be